

**Vervangende Bijlage deelprogramma natuur
behorend bij Addendum Gebiedsovereenkomst
Gouwe Wiericke 2021 - 2024**

Deelprogramma natuur

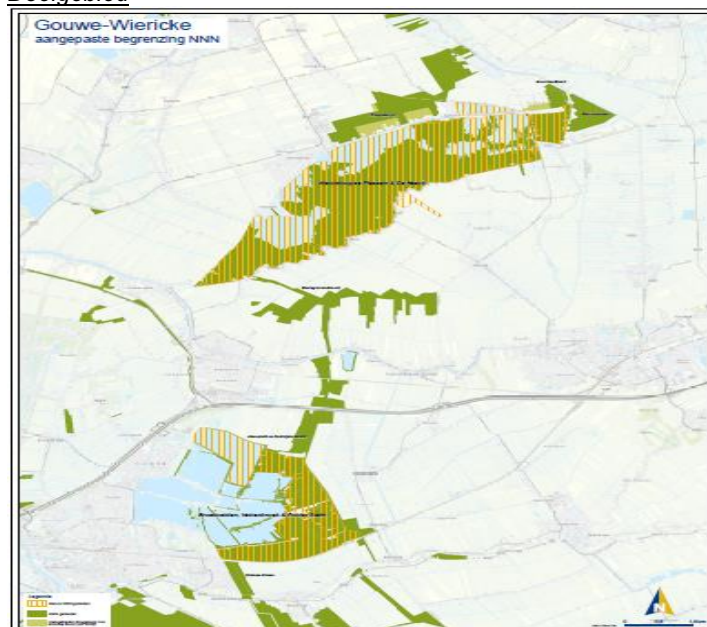
Doelstelling

Hoofddoelen van het deelprogramma natuur zijn de versterking van de biodiversiteit, versterking van de Natura 2000-doelen en realisatie van het NNN (voorheen EHS) in het gebied Veenweiden Gouwe Wiericke, waaronder een ecologische verbindingszone tussen de Nieuwkoopse Plassen en Reeuwijkse Plassen.

Realisatie van deze doelen gaat in verschillende deelgebieden gepaard met een gelijktijdige realisatie van waterdoelen (uit de Kaderrichtlijn Water) en verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater ter ondersteuning van de natuurdoelen in de Natura 2000- en NNN-gebieden.

Partijen streven bij de realisatie van de doelen ook naar realisatie van de NNN-natuurdoelen door zelfrealisatie in de diverse deelgebieden.

Doelgebied

Opgave

Het programma Veenweiden Gouwe Wiericke voert het beleid uit zoals geformuleerd in de besluitvorming rond de herijking van de ecologische hoofdstructuur (2013), rekening houdend met bestuurlijke afspraken die in het kader van de besluitvorming hebben plaatsgevonden. Het programma draagt bij aan de realisatie van de natuurdoelen in Europees verband en draagt op onderdelen bij aan de realisatie van de doelen van de Kaderrichtlijn Water.

De randvoorwaarden voor de nieuwe natuurontwikkeling zijn vastgelegd in besluiten van Provinciale Staten, waarbij op onderdelen rekening is gehouden met het regioadvies "Herijking Natuurontwikkeling Gouwe Wiericke – de Venen". In 2020 is een scopewijziging vastgesteld waarbij, met instandhouding van de oorspronkelijke opgave, de NNN-begrenzing en doorlooptijd zijn gewijzigd en er een optimalisatie plaatsvindt. De scopewijziging is gebaseerd op de tot 2020 doorlopen gebiedsprocessen. Voor Westveen is in 2021 door de stuurgroep een scopewijziging voorgesteld en de provincie heeft met deze scopewijziging ingestemd. Ook is er een gebied (kwaliteitsimpuls Lange Weide) toegevoegd. De scopewijziging Westveen en het toevoegen van de kwaliteitsimpuls Lange Weide hebben geen invloed op de NNN-begrenzing.

Rekening houdend met deze kaders werken de betrokken overheden aan de realisatie van het cartografisch vastgelegde NNN in de periode tot en met 2024. Met dien verstande dat voor het deelgebied Bodegraven Noord onderdeel van de opgave is om, met instandhouding van het aantal hectares, samen met het gebied een definitieve begrenzing van het NNN te maken, die zorgt voor een duurzame waarborging van de natuurdoelen. Na realisatie wordt het beheer van de natuurgebieden gefinancierd op basis van de SNL.

De provincie is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van een passende 'instrumentenkoffer'. Recent (30 maart 2021) is het aangepaste Handelingskader voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) door GS vastgesteld en positief ontvangen door in de commissievergadering. De aanpassing voorziet in een

uitbreiding van de instrumentenkoffer waardoor meer sturingsmogelijkheden in de uitvoering ontstaan. De aanpassingen aan het Handelingskader zijn op 16 juni in PS besproken en vastgesteld. Deze zullen worden verwerkt bij de Kadernota 2022 en bij de volgende wijziging van de Omgevingsverordening. De instrumenten kunnen ingezet worden voor realisatie van natuur in Gouwe Wiericke

Het programma natuur is opgedeeld in de volgende projecten:

Abessinië en Zuidzijderpolder
Bodegraven Noord
Bovenlanden 2
Meijgraslanden
Oukoop (afgerond)
Ruygeborg 2
Westveen
Steinse Groen
Noordse Buurt
Lange Weide

Tijdspad

Deelgebied/project	2020	2021	2022	2023	2024
Ruygeborg II	Afronden grondplan	Besluit herbegrenzing ten zuiden van de Tocht	Realisatie	Oplevering	
Bovenlanden	VO/DO Begrotings-subsidie aan NM	DO bestek Begrotingssubsidie + no-regret	Realisatie		
Meijgraslanden deelgebied A, B en C (voorheen 1, 2 en 4)	DO	DO Bestek Begrotings-subsidie	Realisatie	Realisatie	Oplevering
Meijgraslanden deelgebied 3/D	Verwerving	Verwerving	Verwerving	Verwerving	Ontwerp/realisatie
Bodegraven Noord	Verwerven en kavelruilen VO	DO	Ruimtelijke vastlegging/ Besluitvorming PS herbegrenzing fase 2	Realisatie	Realisatie
Abessinië/Zuidzijderpolder	VO Overeenstemming met eigenaren	DO Bestek	Realisatie	Realisatie	Oplevering
Steinse Groen (oorspr.)	Realisatie Gouda, plan en aankoop uiterwaard	Oplevering Gouda, realisatie en oplevering Uiterwaard	Tijdelijk beheer	Tijdelijk beheer, voorbereiden doorverkoop	Tijdelijk beheer, voorbereiden doorverkoop
Steinse Groen (uitbreiding)	Inrichtingsplan	Aanvraag SKNL door eigenaar Taxatie, toets en beschikking SKNL	Realisatie	Oplevering	

Noordse Buurt	Projectplan Vaststellen bestemmingsplan door Nieuwkoop	Verwerven gronden Opstellen inrichtingsplan	DO/bestek	Oplevering gronden door gemeente Realisatie	Projectoplevering
Westveen	Planvoorbereiding	Planvoorbereiding (inclusief grondstrategie en RO)	Planvoorbereiding (inclusief grondstrategie en RO)	Uitvoering	Overdracht
Lange Weide	-	Planvoorbereiding	Uitvoering		
Algemeen	Q4 besluit aanpassen begrenzing door PS				

Financiering

De provincie is verantwoordelijk voor het budget voor het deelprogramma natuur en heeft voor Veenweiden Gouwe Wiericke € 45.497.978,- beschikbaar.

De stuurgroep heeft voor het deelprogramma natuur een business case opgesteld, die gebaseerd is op de SSK-ramingen van de deelprojecten. De business case is daarmee een onderbouwing voor het door de stuurgroep benodigd geachte budget voor de uitvoering van het deelprogramma natuur.

In aanvulling hierop is binnen het uitvoeringsprogramma Natuur 4,3 miljoen gereserveerd voor het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden in Westveen.

De stuurgroep heeft aangegeven de betrokken gemeenten maximale zekerheid te willen geven over de eigen beschikingsruimte voor de uitvoer van de natuuropgaven. Het totaalbudget voor de realisatie van de natuuropgave is beschot per (geografische) gemeentegrens. Binnen deze grenzen kan de portefeuillehouder aan de stuurgroep voorstellen om budgetten te herverdelen onder de 'eigen' projecten.

Deelgebieden en projecten programma natuur

Project Abessinië & Zuidzijderpolder

Doelen

Ontwikkeling van een NNN-verbinding ten westen van de Enkele Wiericke die kan functioneren voor de natuurwaarden van de Natura 2000 gebieden Nieuwkoopse Plassen en Reeuwijkse Plassen.

Opgave:

De opgave bestaat uit het realiseren van de NNN-verbinding op basis van de Uitvoeringstrategie die door PS is vastgesteld. De natuurbeheertypen zijn zoete plas, moeras, nat schraalland, kruiden en faunarijck grasland, vochtig hooiland. De stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke heeft dit uitgewerkt in natuurtypen als vochtig hooiland, kruiden en faunarijck grasland, natuurvriendelijke oevers, verbrede watergangen, riet en ruigte.

De opgave wordt uitgevoerd met de stakeholders in de regio. Realisatie kan vrijwel geheel plaatsvinden op percelen die in eigendom zijn van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer zal zowel de inrichting als het beheer uitvoeren. Voor het resterende private eigendom wordt een grondruil voorgesteld.

Projectgebied, Kaartuitsneden uit NNN

Scopewijziging 2020

Kwantitatief: Indeuking met 1,7 ha.

Kwalitatief: Indeuking doet geen afbreuk aan het ecologische functioneren van de gehele verbinding en heeft geen gevolgen voor de inrichtingsmogelijkheden binnen het NNN. Met vaststelling van het VO is besloten het natuurbeheertype nat schraalland niet te realiseren. De beoogde doelen van de verbindingzone worden kwalitatief gehaald.

Wijziging in doorlooptijd.

Planning

planvoorbereiding(incl. grondstrategie en RO)	2016 -2021
Uitvoering	2022 – 2024
Oplevering	2024

Bodegraven noord

Doelen

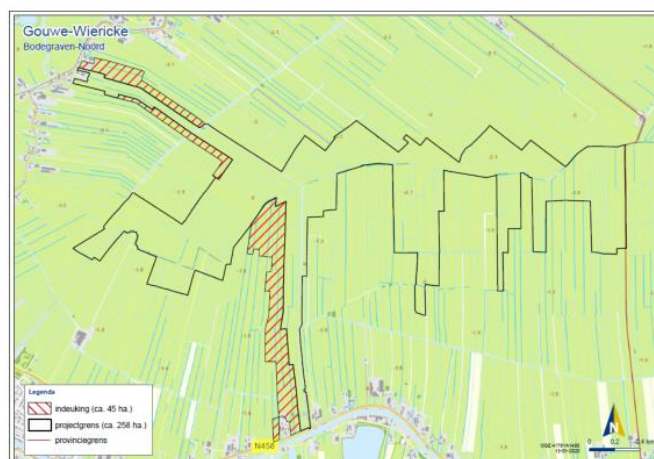
Ontwikkeling van de NNN natuur (voorheen Ecologische Hoofdstructuur), deels als ecologische verbingszone tussen de Natura 2000 kerngebieden Nieuwkoopse Plassen en Reeuwijkse Plassen, e.e.a. ter ondersteuning van de daar aanwezige natuurwaarden. Daarnaast worden regionale natuurdoelen met betrekking tot het behoud van weidevogels gecombineerd met de NNN-doelstellingen.

Opgave:

Ontwikkeling van een ecologische verbinding en een natuurkern met hoge botanische natuurwaarden binnen het NNN, naar verwachting gebufferd door passende natuurbeheertypen volgende de Verordening ruimte en het provinciale natuurbeheerplan (i.c. zoete plas, moeras, nat schraalland, kruiden en faunarijk grasland en vochtig hooiland. Door de Stuurgroep is dit vertaald in nat schraalland, vochtig hooiland, kruiden- en faunarijk grasland, vochtig weidevogelgrasland, kranswierwateren of oppervlaktewater met krabbenscheer, fonteinkruidvegetaties en rietkragen.

Onderdeel van de opdracht is uitwerking van een begrenzing van het NNN die de natuurdoelen voldoende borgt. De opdracht omvat tevens een nauwe afstemming met de inrichting van het waterstelsel binnen het NNN.

Projectgebied, aanpassing 2020.

Scopewijziging

Kwantitatief: Indeuking met ca. 42 ha tot kernvariant.

Kwalitatief: In de kernvariant blijft het mogelijk om voldoende invulling te geven aan de natuurinrichting in Bodegraven Noord voor een kwalitatieve doelrealisatie. Dit is bevestigd in de gebiedsgedragen rapportage die door zowel door de stuurgroep als de agrarische partijen en Natuurmonumenten is vastgesteld. De verwervingsopgave voor het NNN wordt met deze begrenzing geminimaliseerd en het proces kan zich richten op de inhoudelijke uitwerking van de inrichting.

Wijziging in doorlooptijd.

Aangepaste planning

verkenning / vaststelling definitieve begrenzing	2016 – 2021
planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO)	2016 – 2022
Uitvoering	2023-2024
overdracht & oplevering	2024

Bovenlanden 2

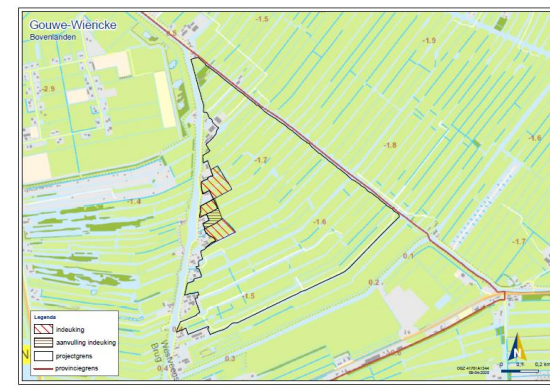
Doelen

Doel is het ontwikkelen van nieuwe natuur binnen NNN-gebied De Bovenlanden ter ondersteuning van de Natura 2000 doelstellingen van de Nieuwkoopse Plassen.

Opgave:

Ontwikkeling 34,5 ha natuur met beheerdoeltypen nat schraalland, kruiden- en faunarijk grasland en weidevogelgrasland. Deels te realiseren met particulier natuurbeheer.

Projectgebied, aanpassing 2020.

Scopewijziging

Kwantitatief: Indeuking met 3,7 ha.

Kwalitatief: Geen. De percelen die ingedeukt worden liggen in het bebouwingslint aan de rand van de polder. Zij zijn daardoor voor de realisatie van de natuurdoelen van minder belang en bijvoorbeeld niet geschikt voor weidevogels. In de rest van de polder kunnen de natuurdoelen gerealiseerd worden zonder deze stukjes. Dit omdat ze hydrologisch gezien goed geïsoleerd kunnen worden van het natuurpeil. Bij voortzetting van het huidige gebruik op deze gronden is er ook geen sprake van verstoring op de aangrenzende natuurpercelen. Wijziging in doorlooptijd.

Planning

planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO)	2016 – 2021
Uitvoering	2022
Oplevering	2022

Meijegraslanden 2

Doelen

Doel is het realiseren van instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack door ontwikkeling broedbiotoop voor de roerdomp en blauwgrasland.

Tevens vindt een kwaliteitsimpuls plaats gericht op de doelen vochtig weidevogelgrasland, kruiden- en faunarijck grasland, en vochtig hooiland.

De doelen per deelgebied zijn als volgt:

Deelgebied A

- 15 ha rietmoeras
- 17 ha vochtig weidevogelgrasland

Deelgebied B

- 6,5 ha rietmoeras
- 23 ha kruiden- en faunarijck grasland
- 4 ha vochtig hooiland

Deelgebied C

- Inrichting ca 22 ha met als doel realisatie ca 10 ha blauwgrasland
- 12 ha kruiden- en faunarijck grasland

In dit deelgebied ligt daarnaast vanuit het Natura 2000 beheerplan de opgave om binnen een zoekgebied van 13 ha nog 4 ha extra blauwgrasland te realiseren. Dit valt buiten de opdracht van de stuurgroep, maar wordt wel meegenomen bij de inrichting van dit deelgebied.

Deelgebied D (oorspronkelijk deelgebied 3)

- Ca 18 ha rietmoeras (restantopgave afgesproken 39 ha rietmoeras)

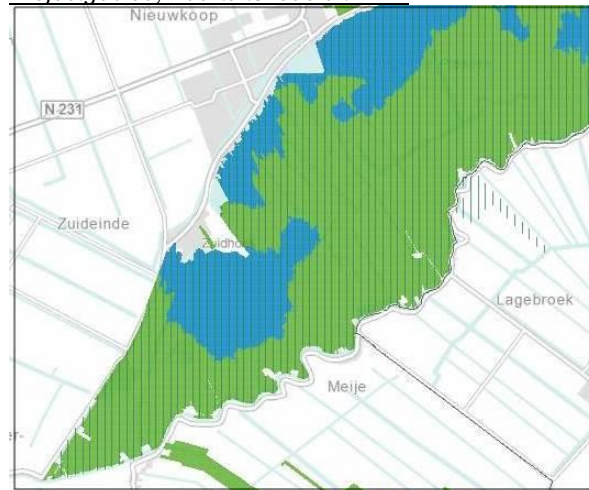
Oorspronkelijke opgave:

Ontwikkeling van 10-50 ha overjarig riet en rietmoeras en ca. 30 ha blauwgrasland, waar mogelijk in combinatie met optimaliseren van de waterbeheerstructuur, landbouwstructuur en bedrijfsvoering binnen het NNN-gebied.

Scopewijziging

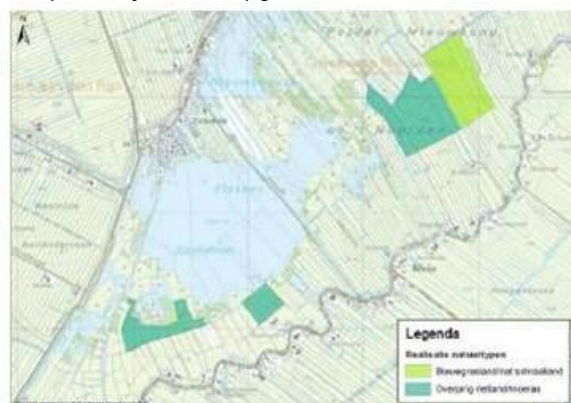
Geen kwalitatieve of kwantitatieve wijziging. Nadere invulling opdracht gericht op het uitvoeren van een kwaliteitsimpuls van de natuurlijke graslanden met agrarisch medegebruik, gelegen rondom de natuurpercelen rietmoeras en schraalgrasland. Wijziging in doorlooptijd.

Projectgebied, Kaartuitsnede uit NNN

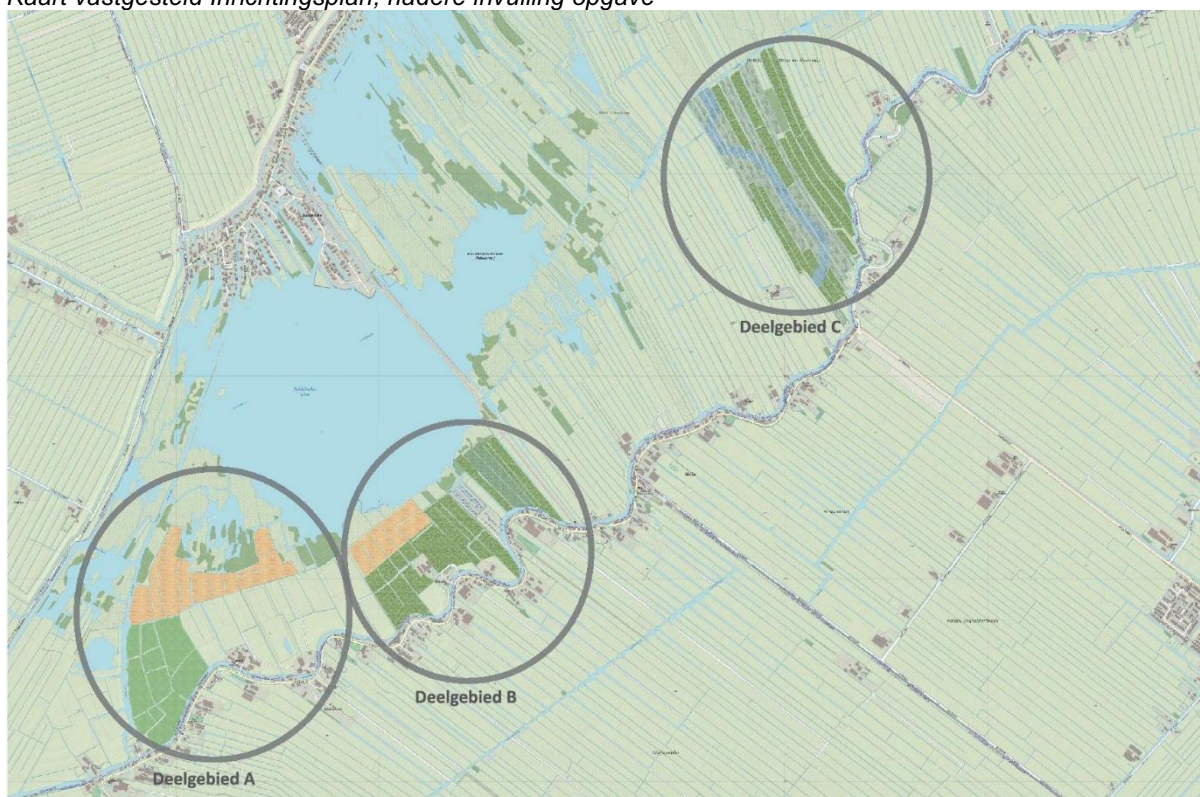

Locaties inrichting Meijegraslanden voor de natura-2000-waarden

Oorspronkelijke kaart opgave

Kaart vastgesteld Inrichtingsplan, nadere invulling opgave

NB. Op bovenstaande kaart staat vwb deelgebied C ook de opgave vanuit het N2000 Beheerplan aangegeven 4 ha blauwgrasland te ontwikkelen binnen een zoekgebied van 13 ha. Dit valt niet binnen de scope van de Stuurgroep maar is een separate opdracht van de Provincie aan Natuurmonumenten.

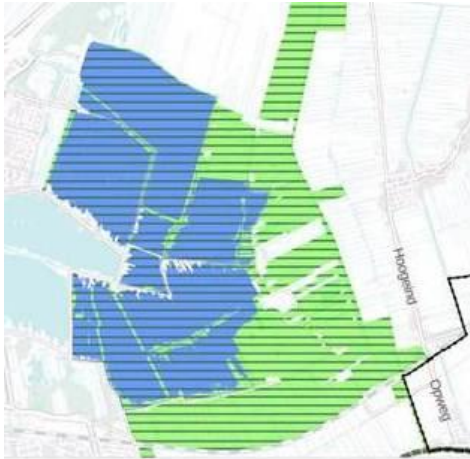
Planning

Deelgebied A, B en C (oorspronkelijk 1,2 en 4)	planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO)	2016 - 2022
	Uitvoering	2022-2023
	Oplevering	2024
Deelgebied 3	planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO)	2016- 2023
	Uitvoering	2023/2024
	Oplevering/Overdracht	2024

Oukoop

Project Oukoop is afgerond

Projectgebied, Kaartuitsnede uit NNN

Ruygeborg II

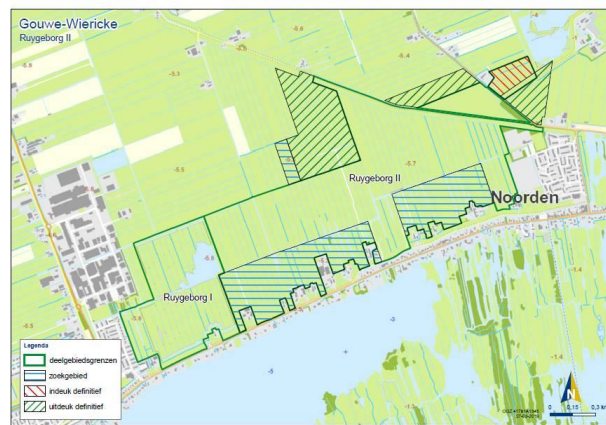
Doelen

Versterken Natura 2000-doelstellingen van de Nieuwkoopse Plassen door ontwikkeling van nieuwe natuur, beperken van de wegzijging uit de Nieuwkoopse Plassen.

Oorspronkelijke opgave:

Ontwikkelen 163 ha natuur, waarvan 100 ha natte natuur. Vanwege de bodemopbouw in het plangebied zijn de natuurbeheertypen vochtig weidevogelgrasland, kruiden- en faunarijk grasland, zoete plas en moeras als meest realistisch aangemerkt. De omvang, locatie en onderlinge verhouding zijn onderwerp van nadere uitwerking.

Projectgebied, Kaartuitsnede uit NNN

Scopewijziging

Kwantitatief: Geen. Hectareneutrale grenswijziging gebaseerd op gebiedsproces. Uitdeuk aan de noordzijde en indeuk aan de zuidzijde. Met het opnemen van een zoekgebied ten zuiden van de Tocht krijgen de grondeigenaren ruimte in het grondproces voor de onderhandelingen. Het grondproces wordt niet verstoord.

Kwalitatief: Optimalisatie realisering moerasverbinding van Ruygeborg I naar Groene Jonker en robuustere kern weidevogelgebied.

Wijziging doorlooptijd.

Planning

planvoorbereiding (ontwerp, grondstrategie en RO)	2016 – 2021
Uitvoering	2022
Overdracht	2023

Steinse Groen

Doelen

Ontwikkelen en verbeteren van een NNN-verbinding tussen polder Stein in het noorden en de Krimpenerwaard (deelgebied Bilwijk) in het zuiden.

Opgave:

Inrichting van het Steinse Groen als verbinding tussen polder Stein en Bilwijk voor otter en bever, die eveneens voor de waterspitsmuis, de ringslang, de groene glazenmaker en de rugstreeppad geschikt is. Dit is met behoud van de recreatieve functie die het gebied heeft voor de wijk Goverwelle.

Projectgebied

Scopewijziging

Kwantitatief: uitdeuking met 14,4 hectare aan de oostzijde.

Kwalitatief: wegnemen knelpunten, verbreden verbinding tussen polder Stein en Krimpenerwaard, optimalisatie NNN-doelen Steinse Groen. Met de inrichting wordt aangesloten op de voor deze NNN-verbinding bepaalde doelen en doelsoorten en knelpunten in de verbinding worden opgeheven.

Wijziging doorlooptijd.

Planning

planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO)	2016 – 2021
Uitvoering	2021 – 2022
Overdracht	2022 - 2024

Westveen

Doelen

Doel is het realiseren van instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck door versterking van het leefgebied van purperreiger, grote zilverreiger en smient. Tevens is het doel om het gebied Westveen aan te laten sluiten op ontsnipperingsmaatregelen voor het leefgebied van de otter.

Opgave:

Kwaliteitsimpuls van naturomstandigheden door verbetering van de waterkwaliteit. Ontwikkeling van natuurgericht beheer en inrichting op 17 hectare nog niet voor natuur ingerichte gronden. Als natuurdoelen gelden kruiden- en faunarijkgasland en hoog- en laagveenbos als ook in het verlengde van otterverbindingen de aanleg van moeras- en natuurvriendelijke oevers. Deels te realiseren met particulier natuurbeheer.

Projectgebied Kaartuitsnede NNN

Scopewijziging

Uitbreiding van het projectgebied: de inrichting van ca. 17 hectare grond van particuliere eigenaren wordt uitgebreid tot de inrichting van het gehele NNN-deelgebied (met uitzondering van ca. 18 hectare particuliere grond in het noorden die al is ingericht), tot een gebied van ca. 65 hectare. Er worden ook enkele percelen aangekocht.

Uitbreiding van de natuurdoelen: als nieuwe natuurdoelen worden toegevoegd: het creëren van nat schraalland, het creëren van een leefgebied voor de gestreepte waterroofkever en het uitbreiden van de leefgebieden voor de noordse woelmuis en de zwarte stern.

Planning

planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO) (fase 1)	2016-2022
Uitvoering (fase 1)	2022-2023
Overdracht (fase 1)	2024

Planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO) (fase 2)	2016- 2024
Uitvoering (fase 2)	2024
Overdracht (fase 2)	2024

Noordse Buurt

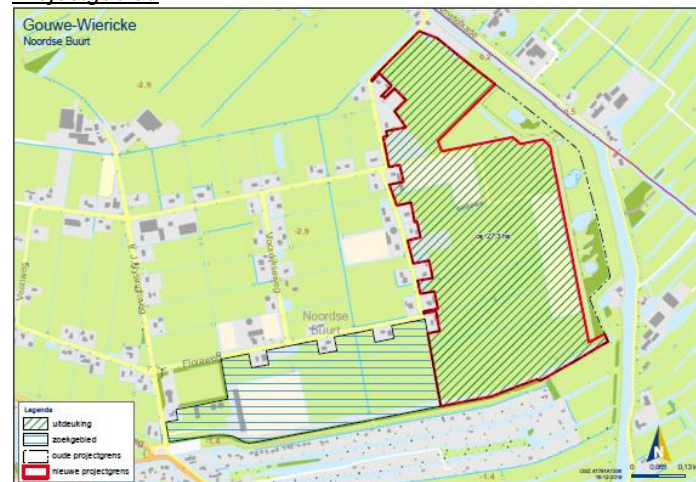
Doelen

Ondersteuning van uitbreidingsdoelstelling roerdomp uit Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck, aangevuld met gevarieerd bos.

Opgave

Realisatie van 27 ha rietmoeras en overgangszone en herontwikkeling van 5,5 hectare bestaand rietmoeras, ter ondersteuning van de Natura 2000-uitbreidingsdoelstelling voor de roerdomp. Meeprofiterende soorten zijn blauwborst, snor, sprinkhaanzanger, noordse woelmuis, otter en verschillende trek- en wintervogels. Langs de randen van het rietmoeras is enige ruimte voor een smalle overgangszone en bomen en ruigte/struweel. Aan de zuidoostzijde is een zoekgebied aangemerkt van ca 11,5 ha waarbinnen 6 ha gerealiseerd wordt als gevarieerd bos met een overgangszone, dat past binnen de natuurbeheertypen van het NNN. Dit zal een aaneengesloten bos zijn dat aansluit op het rietmoeras.

Projectgebied

Planning

Planvorming (incl. grondstrategie en RO)	2020 - 2022
Uitvoering	2022- 2024
Overdracht	2024

Lange Weide

Doelen

Uitvoeren kwaliteitsimpuls in bestaande weidevogelgrasland van SBB waardoor percelen in winter-vroege voorjaar natter worden.

Opgave:

Vernatten van ca 40 ha bestaand weidevogelgrasland door inrichtingsmaatregelen in de waterhuishouding in drie deelgebieden. Door het maken van plas-dras plekken en instellen van het bovenpeil kan het water in de periode winter-vroege voorjaar, langer worden vastgehouden. Daardoor staat het regenwater (max 2 weken per jaar) in een natte winter het water tot bovenin de sloten, in het maaiveld en in de plasdraszones.

Het gaat om aanpassingen van percelen in drie deelgebieden grenzend aan de Enkele Wiericke: Weijpoort, Lange Weide-Weiweg en Lange Weide-Laageind. De aanpassingen bestaan uit verflauwen van oevers en het hol maken van het maaiveld van

Scopewijziging

Dit project behoorde aanvankelijk niet tot het werkgebied van de Stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke.

Planning

planvoorbereiding (incl. grondstrategie en RO)	2021
Uitvoering	2022
Overdracht	Nvt(gronden zijn en blijven in beheer bij SBB

de percelen. Uitvoering zal plaatsvinden door SBB en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

Projectgebied Kaartuitsnede NNN

